

تحلیل محتوای کتاب علوم تجربی سوم ابتدایی براساس تکنیک ویلیام رومی

۱. مهدی گلیج، ۲. مصطفی جعفری فرشمی، ۳. امیرحسین نجفی کردابی، ۴. عماد روشن قیاس، ۵. دکتر ولی اله اسماعیلی رستم

دانشجو کارشناسی علوم تربیتی از دانشگاه فرهنگیان پردیس دکتر شریعتی ساری
دانشجو کارشناسی علوم تربیتی از دانشگاه فرهنگیان پردیس دکتر شریعتی ساری
دانشجو کارشناسی علوم تربیتی از دانشگاه فرهنگیان پردیس دکتر شریعتی ساری
دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی. مدرس دانشگاه فرهنگیان
دکترای فلسفه. مدرس دانشگاه

Goleij36@gmail.com

چکیده

محتوا به عنوان یک نوع روش تحقیق در صدد روشن کردن محتوای واقعی یک پیام کلامی یا غیر کلامی و نیز تا حدی عوامل تعیین کننده و آثار این پیام است. [۵]

امروزه آموختن علوم تجربی هم چون سوادآموزی و حساب کردن امری اساسی و ضروری است که با زندگی روزمره ی ما در ارتباط است و با پیشرفت فناوری اهمیت آن بیشتر شده است. به عبارت دیگر آموزش علوم بیشتر به آموزش راه یادگیری می پردازد که آگاهی از آن برای هر کودکی لازم است، چرا که در دنیایی زندگی می کند که سریعاً در حال تغییر است و هر فردی باید قادر باشد خود را دایم با آن تغییرات هماهنگ سازد. گفته اند که در ۲۰ سال دیگر سرعت رشد اطلاعات آنقدر سریع است که در کمتر از ۷۵ روز میزان اطلاعات و دانش بشر دو برابر می شود و بنابر این آنچه مهم است یادگیری شیوه کسب اطلاعات و به روز کردن و پردازش آنهاست و نه کسب اطلاعات به مثابه یک بسته دانشی. [۱]

از این رو و به خاطر اهمیت درس علوم در پایه ابتدایی، احساس می شود که محتوای این درس از اهمیت بالایی برخوردار است. به همین خاطر نیاز است محتوای آموزشی این کتاب تحلیل شود. از این رو در این نوشتار سعی شده است با بهره گیری از روش ویلیام رومی، میزان فعال و غیرفعال بودن کتاب درسی علوم تجربی سال سوم ابتدایی چاپ ۱۳۹۶ در بخش های متن و تصاویر و پرسش ها مورد تحلیل و بررسی قرار بگیرد.

بدنه اصلی مقاله

تعریف تحلیل محتوا

تحلیل محتوای صورت گرفته با هدف بررسی کتاب علوم سال سوم ابتدایی چاپ ۱۳۹۶ صورت گرفته است و در این تحلیل از روش ویلیام رومی استفاده شد. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش کتاب علوم سال سوم ابتدایی بود. در این تحقیق متون کتاب درسی، اشکال، پرسش های فصل، فعالیت ها و خلاصه فصول مورد واریسی قرار گرفته است. در موارد پرسش ها و خلاصه فصول به علت موجود نبودن ضریب درگیری صفر است. و ضریب درگیری فعالیت ها ۰/۷ است که نشان از پویایی کتاب در این زمینه دارد. همانند فعالیت های کتاب درسی، متون کتاب درسی و تصاویر آن هم با ضرایب درگیری ۰/۶۹ و ۰/۶۶ از منظر روش تحلیل محتوای ویلیام رومی، فعال بوده و زمینه را برای درگیری ذهنی و فعالیت دانش آموزان به صورتی که در چهارچوب اهداف برنامه ریزی آموزشی باشد فراهم می کند.

واژه های کلیدی

ویلیام رومی، تحلیل محتوا، علوم سوم ابتدایی، فعال و غیر فعال

مقدمه

کتاب درسی بخش مکتوب اجزای محتوای آموزشی را در بر می گیرد. کتاب درسی مهم ترین ابزار یادگیری است و رسانه های آموزشی دیگر حول محور آن قرار دارد. نتایج تحقیقات متعدد نشان می دهد که کتاب درسی تاثیر مستقیمی بر جریان تدریس و یادگیری دارد. و فرایند آن را تسهیل می کند. کتاب درسی اگر دارای ابهام باشد می تواند در جریان آموزش و تدریس، مانع فعالیت های آزاد و خلاقانه معلم و شاگرد شود. یکی از شیوه های علمی و دقیق در بررسی، انتخاب و قضاوت در مورد محتوای کتاب ها و منابع درسی و غیر درسی، استفاده از روش تحلیل محتوا است. تحلیل